

Plán činnosti

MEDIÁLNA VÝCHOVA
šk. rok 2023/2024

Vypracovala: Mgr. Denisa Szemánová
Koordinátorka pre mediálnu výchovu

Charakteristika

Žiaci sú už malička vystavení vplyvom médií – nie len elektronických, ale aj printových - rôznych časopisov, kníh. Zvlášť vo veľkej obľube sú televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku sa v ňom orientovali. Toto všetko by sa malo u žiakov dosiahnuť prostredníctvom prierezovej témy Mediálna výchova.

Mediálna výchova v základnom vzdelávaní ponúka elementárne poznatky a zručnosti týkajúce sa mediálnej komunikácie a práce s médiami. Médiá a komunikácia predstavujú veľmi významný zdroj skúseností, zážitkov a poznatkov pre stále väčší okruh príjemcov. Pre uplatnenie jednotlivca v spoločnosti je potrebné spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety, ktoré prichádzajú z okolitého sveta, čo si vyžaduje stále väčšiu schopnosť spracovať, vyhodnotiť a využiť podnety prichádzajúce z médií. Médiá sa stávajú dôležitým socializačným faktorom, majú výrazný vplyv na správanie jedinca a spoločnosti, na utváranie životného štýlu a na kvalitu života vôbec. Pritom informácie, ktoré sú médiami ponúkané, majú rôznorodý charakter, vyznačujú sa svojbytným vzťahom k prírodnej i sociálnej realite a sú vytvárané s rôznymi /nepriznanými a teda potencionálne manipulatívnymi/ zámermi. Správne vyhodnotenie týchto informácií /správ/ z hľadiska zámeru ich vzniku /informovať, presvedčiť, manipulovať, zabávať/ a z hľadiska ich vzťahu k realite /vecná správnosť, logická argumentačná skladba, hodnotová platnosť/ vyžaduje značnú prípravu.

Vzťah prierezovej témy k vzdelávacím oblastiam

Jazyk a komunikácia	<ul style="list-style-type: none">- zaoberá sa vnímaním hovoreného i písaného prejavu, jeho stavbou, najrôznejšími typmi obsahov a uplatňovaním zodpovedajúcej škály výrazových prostriedkov- podporuje osvojovanie základných pravidiel verejnej komunikácie, dialógu a argumentácie
Človek a spoločnosť	<ul style="list-style-type: none">- podieľa sa na utváraní podôb a hodnôt modernej doby, umožňuje hľadať paralely medzi minulými a súčasnými udalosťami a porovnávať javy a procesy v európskom a v celosvetovom meradle- je zameraná na systematické vytváranie kritického odstupu od medializovaných správ a na schopnosť interpretovať mediálne správy z hľadiska ich informačnej kvality /spravodajstvo z hľadiska významu a vierohodnosti správy a udalosti, reklamu z hľadiska účelnosti ponúkanej informácie.../
Umenie a kultúra	<ul style="list-style-type: none">- poukazuje na vnímanie špecifickej „reči“ znakových kódov, ktoré médiá používajú, ich kombinácie, nielen prostredníctvom jazyka, ale i obrazmi a zvykmi- prispieva k schopnosti vnímať, interpretovať a kriticky hodnotiť artefakty umeleckej i bežnej mediálnej produkcie
Matematika a práca s informáciami	<ul style="list-style-type: none">- zaoberá sa využívaním tlačенých i digitálnych dokumentov ako zdrojov informácií- pozornosť obracia k vecnej správnosti a presnosti správy, a to ako kritickou analýzou existujúcich textov, tak vlastnou produkciou a utváraním návyku overovať si čo naj dôkladnejšie všetky údaje

Ciele mediálnej výchovy

- osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie,
- formovať schopnosť detí primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast,
- formovať schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať,
- rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich,
- využívať potenciál médií ako zdrojov informácií, kvalitnej zábavy i naplnenia voľného času,
- pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov,
- osvojovať si základné princípy vzniku významných mediálnych obsahov /zvlášť spravodajských/,
- získať predstavy o role médií v kľúčových spoločenských situáciách a v demokratickej spoločnosti vôbec /vrátane právneho kontextu/,
- vytvárať predstavu o úlohe médií v každodennom živote v regióne /v lokalite/,
- viesť k rozoznávaniu platnosti a významu argumentov vo verejnej komunikácii,

- rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu,
- využívať vlastné schopnosti v tímovej práci i v redakčnom kolektíve,
- prispôbiť vlastnú činnosť potrebám a cieľom tímu,
- rozvíjať citlivosť voči stereotypom v obsahu médií i spôsobom spracovania mediálnych správ,
- viesť k uvedomovaniu si hodnoty vlastného života /zvlášť voľného času/ a zodpovednosti za jeho naplnenie,
- rozvíjať citlivosť voči predsudkom a zjednodušujúcim súdom o spoločnosti /zvlášť o menšinách/, o jednotlivcovi,
- uvedomiť si možnosti slobodného vyjadrenia vlastných postojov a zodpovednosti za spôsob jeho formovania a prezentácie,

Obsah práce

Koordinátor mediálnej výchovy bude monitorovať, koordinovať a metodicky usmerňovať mediálnu výchovu na škole, spolupracovať s vedením školy, výchovným poradcom a triednymi učiteľmi.

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory,
 - a. dialóg v celej triede (frontálna forma),
 - b. dialóg v skupine žiakov (skupinová forma),
 - c. dialóg vo dvojici.
 - aktivizačné prvky:*
 - hlasovanie
 - reťazový dialóg
 - alternatívne riešenia
 - dialóg s loptou
- besedy.
- zážitkové metódy,
- vhodné využitie tematiky mediálnej výchovy vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách,
- práca s internetom,
- nástenky a výstavky,
- akcie organizované školským parlamentom.
- problémová metóda,
- brainstorming,
- rolové hry

Pozícia učiteľa

- Učiteľ musí hrať v mediálnej výchove aktívnu úlohu a musí byť vnútorne presvedčený o potrebe tejto výchovy v škole.
- Pochopiť a akceptovať komplexnosť a rozmanitosť tejto problematiky.
- Ovládať teóriu pedagogickej komunikácie a vedieť ju v plnom rozsahu aplikovať vo výchovnej praxi.
- Byť schopný riešiť vzniknuté konflikty.

- Ovládať rôzne didaktické postupy, princípy a formy (úlohové hry, psychohry, brainstorming, aktivizačné metódy, experimentálne učenie...)
- Dokázať vytvoriť otvorenú atmosféru, v ktorej panuje dôvera medzi učiteľom a žiakom. Nikdy žiakov neklamáť, byť k nim maximálne úprimný, vždy dodržať slovo, ku každému žiakovi sa správať ako k mladšiemu partnerovi, ktorý sa chce od vás všetičo dozvedieť. Neurážať ho, nepodceňovať, nezhadzovať, nevysmievať sa mu.

Plán aktivít

SEPTEMBER

1. Príprava aktivít pre triednych učiteľov s možnosťou ich realizácie na triednických hodinách.
2. Vinobranecké oslavy – príprava kultúrneho programu (I. stupeň)
3. 30. výročie založenia Slovenskej republiky – príprava projektov rôzneho druhu (II. stupeň)

OKTÓBER

1. Október: mesiac úcty k starším - vystúpenie žiakov I. stupňa pre dôchodcov, výroba pozdravov pre starkú, starkého, babku, dedka (I. stupeň – VYV, PRV)
2. Medzinárodný deň knižníc (rôzne aktivity v knižnici) – (I., II. stupeň – SJL, KSJ, RČG)

NOVEMBER

1. Internet ako médium - bezpečne na internete –diskusia na hodinách TRH
2. 20. november: Svetový deň bez fajčenia- tematická nástenka, plagát v triedach (II. stupeň – na hodinách triednickej výchovy)
3. Divadelné predstavenie – návšteva divadelného predstavenia v Košiciach (podľa ponuky)

DECEMBER

1. Čaro Vianoc – beseda, výtvarné práce na danú tému – (I. aj II. stupeň – na hodinách TRH, RČG, KSJ)
2. Pošta Ježiškovi – želanie pre niekoho, koho mám rád/a na vlastnoručne zhotovenej pohľadnici (I. aj II. stupeň – na hodinách RČG, KSJ, SJL)
3. Triedne a školské kolá súťaže Šaliansky Matko J. C. Hronského – celoslovenská súťaž v prednese slovenských povestí

JANUÁR

1. Rozprávkové pexeso – aktivita pre školský klub detí. Vytvoríme pexeso pre mladších kamarátov (kartičky pexesa tvoria páry : ilustrácia – názov rozprávky). Žiaci tretích a štvrtých ročníkov v spolupráci s ŠKD.
2. 29. január: Medzinárodný deň bez internetu – Deň offline – vytvoriť plagát znázorňujúci výhody a nevýhody internetu (3. a 4. ročník, II. stupeň na hodinách RČG, KSJ)
3. Priebežné monitorovanie plnenia úloh z plánu práce koordinátora

FEBRUÁR

1. Zistenie mediálnych preferencií žiakov formou diskusií (TRH)
2. Návšteva Štátnej vedeckej knižnice v Košiciach – II. stupeň
3. Médiá a môj čas (Príloha č.1) – diskusia na hodinách TRH na II. stupni

MAREC

1. Triedne a školské kolo súťaže v prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín.
2. Marec mesiac knihy – rôzne aktivity realizované v školskej knižnici (I. aj II. stupeň na hodinách SJL, KSJ, RČG)
3. Literárny kvíz pre žiakov II. stupňa na hodinách SJL, KSJ, RČG

APRÍL

1. Deň Zeme – rôzne aktivity pre žiakov I. aj II. stupňa
2. Apríl mesiac lesov – rôzne aktivity pre žiakov I. aj II. stupňa
3. Svet médií – zistenie vplyvu médií na žiakov formou pracovného listu a dotazníka

MÁJ

1. Deň matiek – príprava programu pri príležitosti osláv Dňa matiek – žiaci I. stupňa
2. Profesia novinár v rôznych druhoch médií – aktivita zameraná na opis odborných, charakterových a osobnostných predpokladov pre výkon profesia pre žiakov II. stupňa na hodinách RČG, KSJ, SJL

JÚN

1. Deň otcov – príprava pozdravu, pohľadnice, videozáznamu pre oteckov – žiaci I. stupňa na hodinách VYV, PRV
2. Príprava krátkeho kultúrneho programu k slávnostnému ukončeniu šk.r. 2023/2024
3. Vypracovanie hodnotiacej správy koordinátora pre mediálnu výchovu

Ďalšie aktivity:

- vydávanie časopisu Stonožka – štyrikrát ročne. V tomto školskom roku sa vydáva jej 19. ročník
- posielanie príspevkov do školského servisu TASR
- posielanie príspevkov do mestského časopisu Chlmecké názory

Priebežné úlohy pre vyučujúcich:

1. Využívať vo výchovno-vzdelávacom procese edukačne vhodný obsah na elektronických nosičoch a webových stránkach
2. Venovať zvýšenú pozornosť využívaniu IKT vo vyučovacom procese a rozvíjaní kompetencií detí a žiakov v tejto oblasti.

3. Využívať stránky školy k bezpečnému používaniu internetu www.bezpecnenainternete.sk firmy Microsoft a www.zodpovedne.sk; www.stopline.sk; www.ovce.sk; www.pomoc.sk občianskeho združenia eSlovensko.
4. V oblasti profesijnej orientácie a prechodu žiakov zo ZŠ na SŠ, ako súčasť informačného systému rezortu, poskytovať požadované informácie a komunikovať s jednotlivými Školskými výpočtovými strediskami, ktoré sú pracoviskami Ústavu informácií a prognóz školstva, podľa regiónov v požadovanej forme. Riadia sa harmonogramom spracovania, ktorý je vydávaný v súlade s platnou legislatívou a s organizáciou príslušného školského roka schválenou MŠ SR.
Zodp.: výchovný poradca
5. V aktivitách mimo vyučovania využívať v prijateľnej forme prácu s počítačom a internet.

Aktivity pre učiteľov – prílohy

Príloha č. 1

Médiá a môj čas

Diskusia so žiakmi:

1. Pouvažuj o tom, prečo ľudia tak intenzívne využívajú médiá. Vyjadrí svoj názor.
2. Čo podľa teba médiá ľuďom poskytujú?
3. Prečo využívaš niektoré médiá a iné nie?

Dnes je ponuka médií mimoriadne bohatá. Na Slovensku vysiela viacero celoplošných televíznych staníc (možno ich sledovať na celom území Slovenska), ako je STV 1, STV 2, MARKIZA, stanica JOJ, TA 3... K nim treba pripočítať zahraničné stanice, ktoré vysielať svoj program aj v slovenčine a stanice, ktoré vysielať v inom ako slovenskom a českom jazyku. Navyše v mnohých mestách vysiela regionálna alebo mestská televízia. Napr. v Bratislave je ich niekoľko: TV Ružinov, Karlova Ves, Nové Mesto. A rovnako je to s rozhlasovými stanicami. Podobne bohatá je ponuka dennej tlače a časopisov. Tieto majú rôzne zameranie – buď sú to tzv. rodinné časopisy napr. Život, časopisy určené pre ľudí so spoločnými záujmami, napr. Zdravie, Záhradkar, Bývanie, alebo odborné časopisy. Časť z u nás vydávaných časopisov je určená pre deti a mládež, napr. Slniečko, Zornička, Kamarát, PC revue... Inú skupinu tvoria inzertné časopisy veľkých obchodných reťazcov alebo inzertné časopisy, v ktorých si môže podať inzerát súkromná osoba alebo inštitúcia. Zo širokej ponuky médií si vyberáme tie programy, tituly, ktoré majú pre nás nejaký význam.

Všeobecne hovoríme, že médiá využívame kvôli informovanosti, vzdelávaniu, zábave, oddychu, aby sme sa nenudili, komunikovaniu. Médiá v našom živote zaberajú pomerne veľa času, priemerne sledujeme televíziu 2–3 hodiny denne a v dni pracovného voľna je to ešte dlhšie. Ponuka na užitočné trávenie voľného času je oveľa bohatšia, ako ponuka médií. Vo voľnom čase môžeme vykonávať veľa aktivít, napr. športovať, stretávať sa s priateľmi, navštevovať rôzne záujmové krúžky, sami niečo tvoriť, napr. kresliť, modelovať, tvoriť si počítačové programy atď.

Diskusia so žiakmi:

Otázky:

1. Opíš svoje zvyky vo využívaní médií (kedy ich využívaš, pri akej príležitosti). Ako sa využívajú médiá v tvojej rodine?
2. Myslíš si, že venuješ médiám príliš veľa času? Koľko času stráviš posielaním SMS?
3. V zahraničí aj u nás pribúda rodín, v ktorých deti majú televízor vo vlastnej izbe. Ako je to v tvojom prípade? Túžiš mať televízor v detskej izbe?
4. Oplyvňujú médiá, ako tráviš svoj voľný čas? Myslel/a si niekedy na to, že namiesto trávenia času s médiami ho môžeš využiť oveľa lepšie, zaujímavejšie, tvorivejšie? Napr. keď sleduješ v televízii program, ktorý ťa ani veľmi nezaujíma, ani nerozširuje tvoje vedomosti.

Úloha: REBRÍČEK OBLÚBENÝCH AKTIVÍT

1. Pozri sa na nasledovnú tabuľku, prináša prehľad aktivít, ktorým sa mladí ľudia najčastejšie venujú vo voľnom čase.
2. Urob si vlastný rebríček obľúbených aktivít vo voľnom čase a porovnaj ho s danou tabuľkou. Ktoré aktivity si uviedol/la na prvých miestach a prečo?

AKTIVITY

1. počúvanie rádia, hudby
2. trávenie času s rodinou
3. sledovanie televízie a videa
4. stretávanie sa s priateľkou, priateľom
5. stretávanie s rovesníkmi a kamarátmi
6. čítanie novín a časopisov
7. aktívne športovanie
8. pasívny oddych
9. čítanie kníh
10. návšteva kaviarní
11. manuálna práca
12. hra a práca na počítači
13. návšteva kultúrnych podujatí
(kino, divadlo, koncert)
14. diskotéky
15. návšteva bohoslužieb a cirkevných aktivít
16. sledovanie športu v televízii

Zapamätajte si

S médiami by sme nemali tráviť náš čas bezdôvodne, využívať ich len ako prostriedok proti núde.

Médiá máme využívať vždy s nejakým úmyslom, napr. chceme sa informovať, vzdeláť, zabaviť, komunikovať.

Na zopakovanie:

1. Zdôvodni, prečo využívaš rôzne médiá, aké sú tvoje hlavné dôvody.
2. Ako ináč (užitočnejšie) by ste mohli tráviť váš voľný čas ako čítaním časopisov, počúvaním rozhlasu, sledovaním televízie, hrou s počítačom či posielaním SMS?

Vypracovala: Mgr. Denisa Szemánová